

Enhed
Udsatte Børn

Sagsnr.
2025-247

Dato
26-02-2025

Høringsnotat til forslag til ændring af barnets lov (Oprettelse af en særlig enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold der skal anvendes i visse børnesager)

1. Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har i perioden fra den 3. februar 2025 til den 17. februar 2024 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.: Advokatrådet, Advokatsamfundet, Ankestyrelsen, Børne- og Kulturchefforeningen (BKF), Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Danmarks Lærereforening, Danmarks Statistik, Dansk Erhverv, Dansk Psykologforening, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Familieadvokater, Danske Handicaporganisationer, Datatilsynet, De Anbragtes Vilkår, De Grønlandske Huse (København, Odense, Aarhus og Aalborg), Den Danske Dommerforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Departement for Børn og Unge (Grønland), Det Centrale Handicapråd, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, FABU, Foreningen af døgn- og dagtilbud for udsatte børn og unge (FADD), Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD), Foreningen Far, Foreningen Grønlandske Børn, Foreningen MAPI, Foreningen Mentor Immanuel, ForældreLANDSforeningen (FBU), Gadejuristen, Institut for Menneskerettigheder, Joannahuset, Justitia, KL, Landsforeningen Børn og Forældre, Landsforeningen for Psykisk Sundhed (SIND), Landsforeningen for Socialpædagoger, Landsorganisationen for Sociale Tilbud (LOS), Livsværk, Lægeforeningen, Lærernes Centralorganisation, Plejefamiliernes Landsorganisation (PLF), Politiforbundet, Praktiserende Lægers Organisation, Red Barnet, Red Barnet Ungdom, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rigsrevisionen, Røde Kors, Rådet for Socialt Udsatte, Selveje Danmark, SILA360, Sjældne Diagnoser, Socialt Lederforum, Socialpædagogernes Landsforbund (SL), Stenbroens Jurister, TABUKA, Ungdommens Røde Kors, Ungdomskriminalitetsnævnet, Ungdomsringen.

Herudover har lovforslaget været tilgængeligt på Høringsportalen.

Lovforslaget er fremsat som L 139 inden høringsperiodens udløb.

2. Modtagne høringssvar

Der er indkommet 16 høringssvar fra: Ankestyrelsen, Børne- og Kulturchefforeningen (BKF), Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Dansk Psykologforening, Datatilsynet, Departementet for Børn og Unge i Grønland, Det Grønlandske Hus i Aarhus, Foreningen af Døgn- og Dagtilbud for udsatte børn og unge (FADD), Foreningen MAPI, Grønlandske Børn, Institut for Menneskerettigheder, KL, Rigsrevisionen, SILA 360 og Ungdomskriminalitetsnævnet.

Datatilsynet har meddelt, at de ikke har bemærkninger, mens Rigsrevisionen har meddelt, at de ikke finder det relevant at afgive høringssvar.

Alle høringssvar offentliggøres på Høringsportalen.

I notatet er alene medtaget de væsentligste punkter fra høringssvarene.

3. Ændringer efter høringen

På baggrund af høringssvarene forventes social- og boligministeren at fremsætte ændringsforslag til L 139 om følgende:

- Ændring af afgrænsningen af målgruppen, således at der bliver adgang til at anvende enheden ift. sager vedr. børn, unge, forældremyndighedsindehavere eller kommende forældre, der identificerer sig som grønlandere.
- Præciseringer af lovforslagets anvendelsesområde med henblik på at tydeliggøre, at anvendelsen af enheden også skal ske i forbindelse med sager om indstilling til adoption og permanent anbringelse, ligesom det tydeliggøres at undersøgelser, der foretages efter reglerne i § 23 i barnets lov om børnefaglig undersøgelse under ophold på institution eller sygehus er omfattet af bestemmelsen.

4. Hovedpunkter i høringssvarene

4.1. Generelt om etablering af den særlige enhed m.v.

Børnesagens Fællesråd, Dansk Psykologforening, FADD, Grønlandske Børn, Institut for Menneskerettigheder, KL og SILA 360 er positive over for, at der etableres en særlig enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold.

Dansk Psykologforening udtrykker dog faglig bekymring for, om lovforslaget imod intentionen vil føre til en ringere retssikkerhed for de berørte familier, bl.a. da standardiserede psykologiske tests alene må og skal anvendes i kombination med andre undersøgelsesredskaber, og da det er foreningens opfattelse, at standardiserede tests kan sikre en systematisk, transparent og ensartet undersøgelse og vurdering af borgerne, og gør opmærksom på, at det er centralt, at der findes alternative måder at imødekomme dette.

Børne- og Kulturchefforeningen (herefter BKF) vurderer, at oprettelsen af den særlige enhed i VISO vil kunne fungere hensigtsmæssigt.

BKF opfordrer dog samtidig til, at det sikres, at VISO kan udføre opgaven med fuldt fysisk fremmøde i hele landet, hvor det er nødvendigt ift. observation af samspil mv. Der udtrykkes en bekymring for tidshorisonten i lovforslaget ift. at gøre enheden driftsstabil.

BKF, Børnesagens Fællesråd og SILA 360 finder, at der kan være samme behov ift. andre etniske grupper, hvis kulturelle baggrund er markant forskellig fra dansk kultur.

Foreningen MAPI finder, at lovforslaget bør forkastes, blandt andet fordi foreningen finder, at der forud for lovgivning bør opnås et solidt samarbejde med relevante inuitinstitutioner.

KL finder det uklart, hvordan enheden skal gennemføre opgaverne, herunder om det sker ved fysisk fremmøde i de enkelte kommuner.

SILA 360 kritiserer, at en løsning har været så længe undervejs, og har en række forbehold i forhold til modellen. *SILA 360* finder bl.a., at enhedens arbejde skal forankres i Grønland, således at Grønland bør have den afgørende beføjelse i forbindelse med beslutninger.

Social- og Boligministeriets bemærkninger

Lovforslaget afspejler den fælles forståelse mellem Regeringen og Naalakkersuisut om at etablere en særlig enhed med indgående kendskab til grønlandsk sprog og kultur, der skal bistå kommunerne med den del af oplysningen, der ellers ville skulle ske ved brug af standardiserede psykologiske tests, i børnesager med familier med grønlandsk baggrund. Hensigten med etableringen af den særlige enhed er således at understøtte kommunernes oplysning af de dele af børnefaglige undersøgelser mv., der ellers vil blive gennemført med brug af standardiserede psykologiske tests.

De foreslåede ændringer af barnets lov vil videre skulle ses i sammenhæng med den foreslåede bemyndigelse for social- og boligministeren til i bekendtgørelsen om VISO bl.a. at fastsætte regler om behandlingen af sager i den særlige enhed, enhedens sammensætning mv., jf. også lovforslagets § 171 d, stk. 3. Det er i forlængelse heraf ministeriets opfattelse, at VISO som udgangspunkt vil skulle kunne håndtere undersøgelser, vurderinger mv., der forudsætter fysisk fremmøde, i den/de relevante kommuner, og at børn, unge og forældre som udgangspunkt ikke vil skulle rejse til VISO.

Til bemærkning om tilsvarende behov ift. andre etniske grupper, hvis kultur mv. afviger markant fra dansk kultur og til ønsket om, at alle forældrekompetenceundersøgelser bør samles i VISO, skal ministeriet bemærke, at lovforslaget ikke ændrer på myndighedsansvaret for at sikre, at en sag er tilstrækkeligt oplyst. Ministeriet skal også bemærke, at det gælder i alle sager, at kommunerne i forbindelse med børnefaglige undersøgelser m.v. skal tage højde for de konkrete forhold i sagen, herunder sproglige og kulturelle forhold.

Det er videre ministeriets opfattelse, at Danmark har en særlig forpligtelse til at beskytte herboende grønlændere, bl.a. på baggrund af de historiske omstændigheder, personer med grønlandsk baggrund i Danmark befinder sig i, og de særlige forpligtelser til at beskytte oprindelige folk, som i Danmark omfatter herboende grønlændere, jf. også ILO-konventionen om oprindelige folk og stammefolk i selvstændige stater. Det betyder, at Danmark i anbringelsessager har en særlig pligt til at sikre, at undersøgelser mv. foretages på en sådan måde, at grønlændere i Danmarks sociale, kulturelle og religiøse værdier og skikke beskyttes. Det er således baggrunden for, at der på dette område etableres en særlig enhed i VISO.

Til bemærkningerne om, at den særlige enhed bør forankres i Grønland, og at Grønland bør have afgørende beføjelser i forbindelse med enhedens arbejde skal ministeriet bemærke, rammen for lovforslaget er barnets lov. Ministeriet skal i forlængelse heraf bemærke, at barnets lov ikke gælder i Grønland og ikke kan sættes i kraft i Grønland. Socialområdet er således hjemtaget og reguleres fra grønlandsk side. Ministeriet skal ligeledes understrege, at lovforslaget ikke ændrer på, hvilke myndigheder der har ansvaret for at sikre, at en sag er tilstrækkeligt oplyst til, at der kan træffes afgørelse i sagen, eller i reglerne om afgørelseskompetence mv. Det bemærkes, at enheden skal bestå af fagpersoner, der har særlig ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold. Det indebærer både relevante faglige kompetencer samt indgående viden om og indsigt i grønlandsk kultur og sprog.

Ift. samarbejde mellem VISO og grønlandske myndigheder henvises til ministeriets bemærkninger til punkt 4.9.

4.2. Afgrænsning af målgruppen

Børnesagens Fællesråd, Det Grønlandske Hus i Aarhus, Institut for Menneskerettigheder, Foreningen MAPI, KL og SILA 360 finder, at lovforslagets afgrænsning af personkredsen ift. den særlige enhedens funktion kan være for snæver.

Foreningen MAPI finder, at lovforslaget bør omfatte alle inuit, idet mange børn og unge med inuitforældre, der er født og opvokset uden for Grønland, også står over for udfordringer i forhold til at bevare deres kultur og identitet. Foreningen finder, at en sådan tilgang vil anerkende den kulturelle tilknytning og de unikke behov som de eneste oprindelige folk i Kongeriget Danmark har, uanset deres geografiske placering.

Det Grønlandske Hus i Aarhus og *SILA 360* finder det problematisk at lovforslaget definerer, hvornår en borger er grønlandsk, og *SILA 360* oplyser bl.a., der i Grønland ikke er tradition for at identificere grønlændere, bl.a. for ikke at ekskludere borgere fra at være grønlændere. Begge høringsparter og *Institut for Menneskerettigheder* gør i forlængelse heraf opmærksom på, at afgrænsningen af personkredsen bør ske i overensstemmelse med ILO konventionens principper om afgrænsning af oprindelige folk, som bygger på et princip om selvidentifikation.

Både *Børnesagens Fællesråd* og *KL* finder, at fortolkningen af, hvornår der er tale om en varig tilknytning til grønlandske sociale, kulturelle og religiøse værdier og skikke, kan være vanskelig at skulle foretage for den enkelte børne- og ungerådgiver i kommunen og kan give anledning til usikkerhed og uhensigtsmæssige forskelle i adgangen til bistand fra den særlige enhed.

KL finder i forlængelse heraf behov for afklaring af, om kommunernes vurderinger af målgruppe er procesledende beslutninger eller afgørelser, der kan påklages, herunder om de konkrete borgere og familier kan bede den særlige enhed om en second opinion, hvis kommunen ikke finder, at de er omfattet af adgangen til bistand fra den særlige enhed i VISO.

Social- og Boligministeriets bemærkninger

Efter lovforslaget omfatter enhedens indsatser grønlandske familier, forstået som familier hvor et barn, en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er født eller opvokset i Grønland. Af lovforslagets bemærkninger fremgår, at ved forståelsen af, hvad det vil sige at være opvokset i Grønland, bør der udover bopæl i Grønland lægges vægt på andre former for længerevarende ophold i Grønland, som har givet barnet, den unge, den kommende forælder eller forældremyndighedsindehaveren en varig tilknytning til grønlandske sociale, kulturelle, og religiøse værdier og skikke. Det fremgår videre, at en sådan vurdering vil skulle foretages med inddragelse af barnet, den unge, forældremyndighedsindehaveren eller den kommende forælder. Det fremgår også, at henvender en familie sig til kommunen med ønske om, at enheden skal bistå i en konkret sag, skal kommunalbestyrelsen afklare om den pågældende familie er omfattet af målgruppen.

Ministeriet finder på baggrund af høringsvarene, at den i lovforslaget foreslåede afgrænsning dels kan give anledning til usikkerhed om enhedens målgruppe, dels kan medføre, at familier, der opfatter sig som grønlandske og er opvokset med grønlandske sproglige, kulturelle og religiøse værdier og skikke, men ikke opfylder kriterierne i de foreslåede bestemmelser, ikke vil blive omfattet af adgangen til bistand fra den særlige enhed i forbindelse med f.eks. en undersøgelse af forældrekompetence som led i en børnefaglig undersøgelse. Dette strider efter ministeriets opfattelse mod intentionen med lovforslaget.

Ministeriet vil på den baggrund udarbejde et ændringsforslag til lovforslaget, som skal imødekomme behovet for, at familier, der identificerer sig som grønlandske, vil være omfattet af adgangen til bistand fra den særlige enhed, ligesom kommunernes pligter ifm. konkrete henvendelser fra borgere om bistand fra enheden forventes uddybet i bemærkningerne hertil. Ministeriet forventer desuden at udarbejde en orienteringsskrivelse til samtlige kommuner om anvendelsen af lovforslagets bestemmelser.

Ministeriet vurderer dog samtidig, at det fortsat vil være kommunerne, der har den indledende drøftelse med de pågældende borgere og oversender sagerne til den særlige enhed, ligesom VISO fortsat bør have kompetence til at træffe afgørelse om, hvorvidt en konkret sag er omfattet af VISO's ydelser, jf. § 168 i barnets lov.

4.3. Sammensætning af enheden

BKF, Dansk Psykologforening, Det grønlandske Departement for Børn og Unge, Det Grønlandske Hus i Aarhus, Institut for Menneskerettigheder, KL og SILA 360 har alle bemærkninger til sammensætningen af den særlige enhed i VISO, herunder til at sikre de fornødne sproglige, kulturelle og faglige forudsætninger.

BKF opfordrer til, at enheden bemannes med personer, der udover kompetencer inden for grønlandsk sprog og kultur, har stærke socialfaglige kompetencer.

Børnesagens Fællesråd finder det uklart, om der skal være grønlandsktalende personale i den særlige enhed eller blot fagpersoner, med den fornødne faglige indsigt.

Det grønlandske Departement for Børn og Unge finder, at der er behov for at tydeliggøre enhedens sammensætning, så det fremgår udtrykkeligt, at enheden sammensættes med autoriserede psykologer med viden om tværkulturel psykologi og andre relevante fagpersoner med viden om grønlandsk sprog og kultur, herunder at mindst én i den særlige enhed skal have dokumenterede sprogkunderskaber på grønlandsk.

Dansk Psykologforening og *SILA 360* bemærker, at det er afgørende, at enheden inkluderer grønlandsktalende psykologer. *SILA 360* finder, at det udelukkende bør være grønlandsktalende psykologer, der har samtaler med forældrene og foretager vurderinger. *Dansk Psykologforening* finder, at der alternativt bør tilknyttes autoriserede psykologer med omfattende kendskab til grønlandsk kultur ud fra tidligere arbejde og ophold i Grønland, ligesom foreningen understreger, at kravet om, at der skal anvendes autoriserede psykologer, når der foretages en psykologisk vurdering af forældrekompetence bør fastholdes.

Det Grønlandske Hus i Aarhus og *Institut for Menneskerettigheder* finder, at kompetencerne hos enheden bør sammensættes således, at man sikrer viden og erfaring i komplekse kulturmøder, herunder særligt i forhold til det grønlandsk-danske kulturmøde med særlig opmærksomhed på positionering og blinde vinkler.

Social- og Boligministeriets bemærkninger

Social- og Boligministeriet er helt enig i, at det er afgørende for enhedens mulighed for at yde den fornødne bistand i overensstemmelse med de foreslåede bestemmelser i barnets lov, at enheden sammensættes med de nødvendige faglige kompetencer og den nødvendige viden og indsigt, herunder viden om tværkulturel psykologi og grønlandsk sprog og kultur. Det bemærkes, at enheden skal bestå af fagpersoner, der har særlig ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold. Det indebærer både relevante faglige kompetencer samt indgående viden om og indsigt i grønlandsk kultur og sprog.

I den særlige enhed vil der skulle indgå både autoriserede psykologer og personer med anden faglig baggrund og viden om grønlandsk sprog og kultur jf. ovenfor. Derfor er der også i lovforslagets § 171 d foreslået fastsat en bemyndigelse for social- og boligministeren til at fastsætte nærmere regler om bl.a. sammensætningen af den særlige enhed.

De konkrete krav til sammensætningen af enheden forventes derfor at indgå i en ny bekendtgørelse om VISO, jf. også lovforslagets § 171 d, stk. 3, og bemærkningerne til denne bestemmelse. Som led i processen omkring udarbejdelsen af bekendtgørelsen, vil et udkast til bekendtgørelse blive udsendt i ekstern høring. Dette forventes at ske i marts 2025.

4.4. Undersøgelser mv. omfattet af lovforslaget

Ankestyrelsen, KL, Foreningen MAPI og SILA 360 rejser forskellige spørgsmål og bekymringer i forhold til lovforslagets indhold og anvendelse.

Ankestyrelsen stiller spørgsmål til, om Ankestyrelsens afgørelser efter egendriftsbestemmelsen i § 151 i barnets lov, fx om anbringelse uden samtykke, vil være omfattet af lovforslaget, herunder om Ankestyrelsen vil kunne anmode om bistand fra VISO. *Ankestyrelsen og SILA 360* finder ligeledes behov for, at det præciseres i bestemmelserne, at undersøgelser mv. der indgår i en indstilling om adoption uden samtykke og i indstillinger om permanent anbringelse, vil være omfattet af reglerne om bistand fra VISO.

Børnesagens Fællesråd og KL finder det uklart, hvordan kommunerne skal anvende enheden, og hvordan den særlige enhed skal arbejde ift. de konkrete sager, herunder om enheden vil skulle afholde møder med børn, unge, forældremyndighedsindehavere eller kommende forældre, og hvilken rolle og vægt, enhedens vurderinger vil have i de konkrete sager.

KL og SILA 360 gør opmærksom på, at der ikke i alle sager om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet foretages en vurdering af forældrekompetence, herunder med brug af standardiserede psykologiske tests. Sådanne undersøgelser foretages primært, hvor der ikke er samtykke til en afgørelse om anbringelse. Dette udvander ifølge høringsparterne adgangen til bistand fra den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold.

BKF og KL gør videre opmærksom på, at fremfindning af igangværende anbringelsessager vil være en tidskrævende opgave, og at der er behov for afklaring af, hvordan det vil kunne ske. *BKF* finder i forlængelse heraf, at det vil være vigtigt, at VISO løbende offentliggør status for sagsbehandlingstiden i sager, der er indsendt til VISO, og at sagerne ikke indhentes samtidigt, da der herved kan opstå unødigt ophobning af sager og deraf følgende ventetid.

SILA 360 finder videre, at der er behov for at ugyldiggøre forældrekompetenceundersøgelser i igangværende anbringelser frem for at foretage en sagsgennemgang, og at oplysninger herfra bør slettes fra samtlige sagsakter. *SILA 360* finder videre, at det ikke bør være den myndighed, der allerede har truffet afgørelse i sagen, der skal genvurdere VISO's sammenfattende vurdering i sådanne sager, men at vurderingen bør sendes til en børneretsadvokat, som kan foretage en juridisk vurdering af sagen, ligesom *SILA 360* foreslår, at der etableres adgang til en juridisk enhed eller sikres højt specialiseret juridisk bistand til borgerne, der skal gennemgå samtlige sagsakter og korrigere for fejl og mangler inden sagerne oversendes til VISO.

Social- og Boligministeriets bemærkninger

Social- og Boligministeriet finder, at der som følge af høringssvarene er behov for at præcisere lovforslagets anvendelsesområde på en række områder. Ministeriet vil derfor udarbejde et ændringsforslag til L 139 herom, til brug for Folketingets behandling af lovforslaget. Et sådant ændringsforslag vil have til formål at præcisere, at anvendelsen af enheden også skal ske i forbindelse med sager om indstilling til adoption, permanent anbringelse og Ankestyrelsens afgørelser om anbringelse efter §§ 47 eller 67 efter reglerne om egendrift, samt i forbindelse med undersøgelser, der foretages efter reglerne i § 23 i barnets lov om børnefaglig undersøgelse under ophold på institution eller sygehus, hvis der i forbindelse hermed indgår undersøgelser eller vurderinger, der ellers ville blive gennemført med brug af standardiserede psykologiske tests.

Ministeriet skal i øvrigt bemærke, at der ikke foreslås ændringer i forhold til Ankestyrelsens egendriftskompetence efter § 151 i barnets lov til at træffe afgørelse om anbringelse uden samtykke. Det er ministeriets opfattelse, at det i sådanne tilfælde vil være Ankestyrelsen, der har pligt til at sikre, at sagen er tilstrækkeligt oplyst til, at der kan træffes afgørelse. Vurderer Ankestyrelsen, at der kan være tvivl om oplysningsgrundlaget i forhold til grønlandske familier, fordi der er anvendt standardiserede psykologiske tests som led i undersøgelser eller vurderinger, vil Ankestyrelsen enten kunne pålægge kommunen at foretage de fornødne sagsbehandlingsskridt, herunder at pålægge kommunen at anmode om bistand fra den særlige enhed i VISO, eller træffe afgørelse om gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, mens barnet opholder sig på en institution, jf. § 23 i barnets lov, og bemærkningerne om ændringsforslag til L 139 herover.

I forhold til at fremfinde de konkrete igangværende anbringelsessager skal ministeriet bemærke, at det til dels må forventes at kunne ske gennem henvendelser fra borgere, som bliver opmærksomme på mulighederne fx gennem netværk eller familie, medierne mv. på området, ligesom det vil kunne ske gennem de enkelte kommunale børne- og unge-rådgivernes kendskab til og løbende opfølgning i de konkrete sager.

I forhold til bemærkningerne om den konkrete anvendelse af enheden og om at fremfinde og oversende igangværende anbringelser skal ministeriet videre bemærke, at ministeriet forventer, at der, såfremt lovforslaget vedtages, udsendes en orienteringsskrivelse til samtlige kommuner om lovforslagets indhold og anvendelse. Orienteringsskrivelsen forventes udsendt, inden de foreslåede bestemmelser forventes at træde i kraft. Ministeriet forventer desuden at fastsætte regler om enhedens sagsbehandling og om kommunernes oversendelse af sager til VISO i bekendtgørelsen om VISO. Der henvises til bemærkningerne om bekendtgørelsen i punkt 4.3.

I forhold til forslaget om at ugyldiggøre og/eller slette oplysninger fra igangværende anbringelsessager er det ministeriets opfattelse, at et sådant forslag vil være uhensigtsmæssigt i praksis, bl.a. fordi sletning af oplysninger vil vanskeliggøre forældrenes og barnets eller den unges efterfølgende mulighed for, f.eks. gennem reglerne om egenaccess i forvaltningslovens § 9, at søge oplysninger om egne personlige forhold, der har indgået i en anbringelsessag. I forhold til regler om databehandling og sletning af regler er der ikke tale om regler fastsat i barnets lov. Ministeriet skal dog bemærke, at alle som udgangspunkt har ret til at få urigtige/forkerte personoplysninger om sig selv rettet eller berigtiget. I de tilfælde hvor en borger og en kommune er uenige om, hvorvidt personoplysningerne er forkerte, skal kommunen som dataansvarlig notere, at borgeren mener, at oplysninger er ukorrekte. Den dataansvarlige er desuden forpligtet til at underrette dem, som vedkommende måtte have videregivet de urigtige eller ufuldstændige personoplysninger til.

I forhold til øvrig vejledning om reglerne på børneområdet henvises til Social- og Boligministeriets bemærkninger til punkt. 4.9.

Til bemærkningerne om, at der ikke i alle sager foretages vurderinger eller undersøgelser, herunder undersøgelse af forældrekompetence, hvor der indgår standardiserede psykologiske tests, og at det dermed ikke er alle igangværende anbringelsessager, der skal vurderes i VISO, skal ministeriet bemærke, at det er korrekt, at sådanne psykologiske undersøgelser og vurderinger ikke skal foretages i alle anbringelsessager. Enhedens gennemgang af igangværende anbringelsessager vil alene omfatte sager, der opfylder kriterierne i den foreslåede § 171 c i lovforslaget, herunder at der er eller må antages at have været anvendt standardiserede psykologiske tests, i overensstemmelse med den fælles forståelse mellem regeringen og Naalakkersuisut. Ministeriet skal dog understrege, at kommunerne i alle sager,

der vedrører grønlandske familier, har mulighed for at søge rådgivning og vejledning i VISO, jf. også bemærkningerne til punkt 4.7.

4.5. Afgørelse, klage, genoptagelse

BKF, Børnesagens Fællesråd, KL og SILA 360 har alle bemærkninger og spørgsmål til lovforslaget i forhold til afgørelse, adgang til at klage og myndighedernes behandling af vurderinger fra VISO.

BKF finder, at der bør ske tydelig stillingtagen til snitfladerne mellem den særlige enhed i VISO, kommunerne og Ankestyrelsen i forhold til klageadgang, skærpet underretningspligt og sagsbehandlings- og myndighedsansvar.

Børnesagens Fællesråd finder, at det er uklart, hvilken rolle og vægt, enhedens vurderinger skal have i sagerne, ligesom det er uklart, hvornår en borger kan klage i sager omfattet af enhedens bistand.

KL anbefaler, at det fremgår tydeligere, om kommunerne ved en genoptagelse af igangværende anbringelsessager skal anvende de foreslåede bestemmelser i § 171 b, ligesom *KL* er bekymret for tidsperspektivet for oplysning af sagerne, herunder overholdelse af frister for børnefaglige og ungefaglige undersøgelser.

SILA 360 finder det uklart, om anbringelsessager, hvor forældre trækker et samtykke tilbage, vil være omfattet af lovforslaget. *SILA 360* finder også, at der er behov for tydeligere beskrivelse af sagsgangen i forbindelse med inddragelse af VISO, herunder af fremgangsmåden i VISO for gennemgang af igangværende anbringelser. *SILA 360* finder desuden, at der særligt i frivillige anbringelsessager ofte konstateres massive fejl og mangler i oplysningerne, herunder at socialrådgiverne overskrider deres kompetencer og foretager vurderinger af lægefaglig eller psykologisk karakter.

Social- og Boligministeriets bemærkninger

Social- og Boligministeriet skal indledningsvis bemærke, at det er kommunalbestyrelsens ansvar at sikre, at frister for bl.a. afslutning af den børnefaglige undersøgelse overholdes. I de konkrete sager vil tilrettelæggelse af undersøgelser og vurderinger derfor skulle ske i dialog mellem kommuner og VISO, på samme måde som kommunerne i dag har dialog med de autoriserede psykologer, som kommunen anvender til at gennemføre eksempelvis undersøgelser af forældrekompetence.

Ministeriets skal også, som det også fremgår af beskrivelsen af gældende ret i lovforslaget, bemærke, at der efter § 20, stk. 3, i barnets lov er mulighed for, hvis den børnefaglige undersøgelse undtagelsesvis ikke kan afsluttes inden for fire måneder, at udarbejde en foreløbig vurdering og snarest herefter afslutte undersøgelsen. Dette ændres ikke med de foreslåede bestemmelser i lovforslaget.

Endelig skal ministeriet understrege, at de foreslåede bestemmelser i L 139 ikke ændrer på de enkelte myndigheders pligt til at sikre, at en sag er tilstrækkeligt oplyst til, at myndigheden kan træffe de fornødne afgørelser.

De foreslåede bestemmelser ændrer heller ikke ved reglerne om afgørelse eller klage over afgørelser om anbringelse uden for hjemmet. Ministeriet skal i den forbindelse bemærke, at det følger af §§ 20 og 26 i barnets lov, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om iværksættelse af en børnefaglig undersøgelse. Det er imidlertid den enkelte kommune, der tilrettelægger, hvordan den enkelte børnefaglige undersøgelse i praksis skal gennemføres, inden for reglerne herom i bl.a. §§ 22 og 27 i barnets lov. Der vil således efter gældende regler kunne klages over en afgørelse om iværksættelse af en børnefaglig undersøgelse, men ikke over tilrettelæggelsen af den enkelte undersøgelse.

Kommunerne og øvrige myndigheder, der træffer afgørelse i anbringelsessager vil dog være forpligtet til at følge de foreslåede regler i L 139. Det betyder efter ministeriets opfattelse eksempelvis, at Ankestyrelsen vil skulle påse, at den særlige enhed er inddraget i klager over anbringelsessager, der behandles i Ankestyrelsen efter lovforslagets ikrafttrædelse. Det indebærer også, at hvis en kommune i en konkret sag, som omhandler et barn, en ung, en kommende forælder eller forældremyndighedsindehaver omfattet af målgruppen for de foreslåede bestemmelser, og hvor der er gennemført psykologiske undersøgelser eller vurderinger med brug af standardiserede psykologiske tests, uden at der er søgt samtykke til at indhente bistand fra den særlige enhed eller uden at det fremgår, at kommunen har overvejet, om dette skal ske uden samtykke af hensyn til barnets eller den unges bedste, vil de pågældende myndigheder, herunder Ankestyrelsen eller domstolene, skulle vurdere, om sagen i så fald er tilstrækkeligt oplyst til, at der kan træffes afgørelse, herunder om sagen må hjemvises til kommunalbestyrelsen mhp. kommunens anmodning om bistand fra VISO til oplysning af sagen. Der vil kunne klages over afgørelserne efter reglerne i barnets lov og lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, hvis sagen er afgjort efter denne lov.

I forhold til spørgsmålet om VISO's konkrete behandling af igangværende sager skal ministeriet understrege, at VISO's opgave vedrører den del af undersøgelser mv. i anbringelsessagerne, som er gennemført ved brug af standardiserede psykologiske tests samt den samlede vurdering, disse undersøgelser indgår i. Der er dermed ikke tale om en generel juridisk gennemgang af igangværende anbringelsessager i grønlandske familier. VISO vil skulle gennemgå nødvendigt sagsmateriale og vil skulle udarbejde en sammenfattende vurdering på baggrund af en socialfaglig vurdering af, om der samlet set i forældrekompetenceundersøgelsen eller den psykologiske vurdering eller undersøgelse er taget højde for kulturelle forskelle. Det vil efterfølgende være kommunalbestyrelsens eller Ungdomskriminalitetsnævnets opgave at foretage en vurdering af, om der i den enkelte sag kan være tale om nye oplysninger af betydning for sagen, og om en afgørelse om anbringelse derfor skal genoptages. Der kan som led heri kunne være behov for at anmode om bistand fra enheden til at gennemføre psykologiske undersøgelser eller vurderinger uden brug af standardiserede psykologiske tests, jf. den foreslåede § 171 b i lovforslaget.

Det er ministeriets opfattelse, at det er bedst i overensstemmelse med forvaltningsretlige principper at der, når der foretages en sådan konkret vurdering, også træffes afgørelse om udfaldet i den pågældende sag. En sådan afgørelse vil efter barnets lov kunne påklages til Ankestyrelsen.

I forhold til samtykke henvises til ministeriets bemærkninger til afsnit 4.6.

4.6. Samtykke

Institut for Menneskerettigheder bemærker, at lovforslaget ikke hindrer brug af standardiserede psykologiske tests i de tilfælde, hvor der ikke gives samtykke til bistand fra VISO.

KL og *SILA 360* beskriver forskellige udfordringer i forhold til at indhente samtykke fra forældre og kommende forældre med grønlandsk baggrund.

KL bemærker, at der kan være praktiske udfordringer forbundet med at indhente samtykke fra de omfattede forældre og kommende forældre, f.eks. pga. de pågældendes livsomstændigheder, eller fordi de befinder sig i Grønland.

SILA 360 bemærker, at det kan være vanskeligt at sikre, at der er tale om et informeret samtykke, og *KL* finder det uklart, om det følger af lovforslaget, om der skal være tale om et informeret samtykke, som skal være tydeligt og ubetinget, jf. Ankestyrelsens KEN nr. 9991 af 05/12/2023.

Dertil bemærker *KL*, at det er uklart, hvordan man i kommunerne skal forholde sig i situationer, hvor den unge, der er fyldt 15 år, ikke ønsker at give samtykke, men forældremyndighedsindehaveren gør – eller omvendt, ligesom *KL* spørger, om der skal være tale om et informeret samtykke.

Social- og Boligministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker generelt, at lovforslaget ikke afviger fra øvrige bestemmelser i barnets lov, hvor der stilles krav om samtykke. Det vil således i overensstemmelse med gældende regler være op til den ansvarlige myndighed at sikre, at der indhentes et informeret samtykke. Den ansvarlige myndighed vil ligeledes skulle vejlede de pågældende borgere om konsekvenserne ved henholdsvis at give samtykke eller afvise at give samtykke til at inddrage den særlige enhed i de konkrete sager. Dette fremgår udtrykkeligt af lovforslagets bemærkninger. Det forventes ligeledes at skulle indgå i den orienteringsskrivelse til samtlige kommuner, ministeriet påtænker at udsende, såfremt lovforslaget vedtages.

I forhold til kommentarer om, hvordan der skal indhentes samtykke, krav om informeret samtykke og mulige vanskeligheder i den forbindelse skal ministeriet bemærke, at det er ministeriets opfattelse, at et samtykke altid skal være specifikt og informeret, for at der kan være tale om et gyldigt samtykke. Ministeriet vil søge at afklare, om der vil kunne udarbejdes et vejledningsmateriale til brug for kommunernes dialog med de pågældende borgere. Ministeriet skal også bemærke, at kommunerne vil kunne bruge anledningen til at vejlede om mulighederne og indhente et samtykke fx fra unge eller forældre, der selv henvender sig til kommunen om de foreslåede bestemmelser, fx i forbindelse med en igangværende anbringelsessag. På samme måde vil kommunen eksempelvis kunne indhente et samtykke fra en ung, som led i den løbende opfølgning i en anbringelsessag.

Ministeriet skal også bemærke, at den foreslåede § 171 d, stk. 2, vil indebære, at kommunalbestyrelsen vil kunne fravige kravet om samtykke under hensyn til barnets eller den unges bedste. Samtykket vil dog altid skulle søges indhentet. Ministeriet finder, at dette eksempelvis vil kunne være relevant i tilfælde, hvor forældremyndighedens indehaver ikke kan kontaktes, eller hvor det ikke er muligt at opnå et informeret samtykke pga. eksempelvis den pågældendes livssituation. Det kan også være relevant i tilfælde, hvor forældremyndighedens indehaver ikke ønsker at give samtykke, men hvor kommunen vurderer, at det vil være til barnets eller den unges bedste at inddrage enheden på trods af manglende samtykke.

Endelig bemærker ministeriet, at den foreslåede formulering af samtykkekrav indebærer, at samtykket vil gælde for den del af en undersøgelse eller vurdering, der vedrører den pågældende – dvs. at den unge, der er fyldt 15 år, skal give samtykke, hvis enheden skal bistå med en vurdering vedr. den unge, og forældremyndighedsindehaveren eller den kommende forælder skal give samtykke, hvis enheden skal bistå med en vurdering af den pågældende forældremyndighedsindehaver eller den kommende forælders forældrekompetence.

Såfremt lovforslaget vedtages, forventer ministeriet som tidligere omtalt, at der udsendes en orienteringsskrivelse til samtlige kommuner om lovforslagets indhold og anvendelse, hvor samtykkekravet vil kunne udfoldes, ligesom dette forventes at blive uddybende beskrevet i en kommende opdatering af vejledning til barnets lov.

4.7. Rådgivning

Flere høringsparter, herunder *Grønlandske Børn* og *SILA 360* finder, at den særlige enhed i VISO også bør kunne yde rådgivning til kommuner og borgere i et bredere perspektiv, bl.a. for at kunne sikre et godt samarbejde med familier i udsatte positioner og forebygge anbringelser af børn og unge fra grønlandske

familier på grund af manglende viden om kulturelle og sproglige forskelle og bias.

Grønlandske Børn bemærker konkret, at det i det forebyggende arbejde med familierne er vigtigt, at de kommunale børne- og ungerådgivere kan søge rådgivning, viden og sparring om de udfordringer, der kan ligge i samarbejdet som følge af kulturelle og sproglige forskelle og bias.

Social- og Boligministeriets bemærkninger

Lovforslaget ændrer ikke på VISO's generelle forpligtelse til at yde rådgivning efter § 165 i barnets lov. Efter denne bestemmelse bistår VISO kommunalbestyrelser og borgere med gratis vejledende specialrådgivning i de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager om hjælp og støtte til børn og unge.

Social- og Boligstyrelsen har siden 1. januar 2025 bistået danske kommuner med rådgivning og vejledning i sager med familier med grønlandsk baggrund – herunder også sager vedr. grønlandske familier, der ikke vil være omfattet af nærværende lovforslag.

Den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold, som foreslås oprettet med lovforslaget, skal hermed ses som et supplement til de kompetencer, der allerede findes i VISO, og den rådgivning, vejledning og udredning, som VISO allerede i dag stiller til rådighed for kommunerne.

Ministeriet forventer, at dette vil blive understreget i den tidligere omtalte orienteringsskrivelse til kommunerne, såfremt lovforslaget vedtages, ligesom dette forventes at blive beskrevet i en kommende opdatering af vejledning til barnets lov.

4.8. Opsamling af viden m.v. fra den særlige enhed

Børnerådet, Børnesagens Fællesråd og SILA 360 opfordrer til, at der sikres evaluering eller opsamling, der kan afdække bl.a. antallet af anmodninger om bistand fra den særlige enhed i forbindelse med undersøgelser eller vurderinger til brug for børnefaglige undersøgelser, antallet af igangværende anbringelsessager, der gennemgås af den særlige enhed og udfaldet heraf.

Børnesagens Fællesråd foreslår, at dette kan ske som et særligt element i den samlede evaluering af barnets lov.

KL ønsker, at der løbende følges op på sagsbehandlingstiden i enheden.

Social- og Boligministeriets bemærkninger

Idet der er tale om en ny opgave, som den særlige enhed i VISO skal varetage, finder Social- og Boligministeriet det relevant at sikre, at der opsamles viden om kommunernes anvendelse af bistand fra den særlige enhed og om VISO's gennemgang af igangværende anbringelsessager, herunder sagsbehandlingstid, udfald mv.

Ministeriet forventer derfor, at VISO vil skulle sikre vidensopsamling, herunder om antallet af sager, der er afsluttet i den særlige enhed, oplysninger om VISO's vurdering ift. igangværende anbringelser mv., med henblik på at sikre mulighed for at følge omfanget af sager, sagsbehandlingstider mv. på dette område

4.9. Øvrigt

Foreningen MAPI ønsker, at der stilles krav om, at enheden skal etableres i samarbejde med grønlandske myndigheder.

Foreningen MAPI og SILA 360 beskriver en række ønsker, der har fokus på at give grønlandske børn og unge mulighed for at bevare deres kulturelle

grønlandske ophav, herunder bl.a. om etablering af grønlandske anbringelsessteder i Danmark og om at sikre, at anbringelse af børn truffet af danske myndigheder kan ske på anbringelsessteder i Grønland.

Foreningen MAPI ønsker desuden, at lovforslaget også omhandler bestemmelser om brug af psykologiske tests ved indlæggelse af inuit børn på danske hospitaler eller Inuit Patienthjem. *SILA 360* gør også opmærksom på, at der kan også på andre områder udføres psykologiske vurderinger mv., hvor der kan indgå standardiserede psykologiske tests.

Foreningen MAPI, Det Grønlandske Hus i Aarhus, Institut for Menneskerettigheder og SILA 360 understreger alle betydningen af god tolkebistand, og flere af disse gør opmærksom på, at der kan være stor forskel på at kunne begå sig på dansk i hverdagen og at kunne forstå mere komplicerede spørgsmål, herunder juridiske begreber og lovgivning ikke mindst i en presset situation. Bl.a. Institut for Menneskerettigheder peger på, at dette bør tydeliggøres i vejledning til loven.

Flere høringsparter, herunder *Dansk Psykologforening* og *SILA 360* bemærker, at der ikke ses at være taget stilling til tilpasning af standardiserede psykologiske tests i forhold til grønlandske borgere, herunder til håndtering af den forundersøgelse, der er blevet gennemført heraf.

SILA 360 foreslår desuden nedsættelse af et råd for grønlandske borgere på lige fod med eksempelvis Rådet for Socialt Udsatte eller Børnerådet og efterlyser generelt, at myndighederne får mere viden om grønlandske sproglige og kulturelle forhold og om ILO-konventionen og betydningen heraf i forhold til børneområdet.

Social- og Boligministeriets bemærkninger

Ministeriet skal i forhold til Foreningen MAPI's forslag om, at enheden etableres i samarbejde med relevante grønlandske myndigheder bemærke, at VISO er i tæt dialog og har et godt samarbejde med Socialstyrelsen i Grønland med henblik på at sikre den fornødne viden og de fornødne kompetencer er til stede i enheden fra 1. maj 2025, hvor enheden efter lovforslaget vil skulle være etableret og klar til at yde bistand til kommunerne.

I forhold til ønskerne ift. valg af anbringelsessteder skal ministeriet gøre opmærksom på, at det er den enkelte kommune, der har ansvaret for at vælge det konkrete anbringelsessted i overensstemmelse med barnets eller den unges konkrete behov. Dette ændres ikke med lovforslaget.

Ministeriet kan også oplyse, at der i bekendtgørelsen om døgnophold i tilbud i Danmark og Grønland (bekendtgørelse om er fastsat regler om de tilfælde, hvor en dansk kommune træffer afgørelse om bl.a. at anbringe et barn under 18 år i Grønland. Mulighederne for anbringelse i Grønland findes dermed allerede.

Ift. ønsket om generelt at stille krav i forbindelse med psykologiske undersøgelser eller indlæggelser af grønlandske børn i Danmark kan ministeriet oplyse, at sådanne generelle regler herom falder uden for anvendelsesområdet for barnets lov og dermed lovforslaget. Dog forventes der, som det fremgår under afsnit 4.4., at der udarbejdes et ændringsforslag til L 139 på baggrund af hørings svarene. Det forventes herunder, at der fastsættes regler om bistand fra VISO, såfremt der indgår psykologiske undersøgelser eller vurderinger, der ellers kunne være foretaget ved brug af standardiserede psykologiske tests, når den børnefaglige undersøgelse foretages under ophold på en institution eller et sygehus, jf. § 23 i barnets lov.

I forhold til bemærkningerne om tolkning skal Social- og Boligministeriet understrege, at det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at kommunerne skal gøre brug af tolkebistand i fornødent omfang. Ministeriet skal i forlængelse

heraf understrege, at lovforslaget ikke ændrer på de enkelte myndigheders ansvar for at sikre, at borgerne kan forstå og blive forstået både i forbindelse med samtaler mv. til brug for oplysning af sagen eller i møder i en anbringelsessag i børne- og ungeudvalget eller i Ankestyrelsen.

I forhold til vejledning om lovforslaget og anvendelsen af den særlige enhed i VISO skal ministeriet bemærke, at der forventes udsendt en ny bekendtgørelse om bl.a. VISO's behandling af sager i den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold og en orienteringsskrivelse til samtlige kommuner, som skal beskrive indholdet og anvendelsen af de foreslåede regler i lovforslaget.

Ministeriet kan i forlængelse heraf bemærke, at ministeriet herudover netop har påbegyndt et arbejde med at opdatere ministeriets vejledning om sagsbehandling og kommunernes opgaver efter barnets lov (delvejledning 2 af 6 til barnets lov) og vejledning om anbringelse (delvejledning 4 af 6 til barnets lov). I den forbindelse vil ministeriet indarbejde ændringer som følge af ændringer af barnets lov siden udsendelsen af de pågældende vejledninger, og herunder også de ændringer, der foreslås med L 139.

Til bemærkningerne om tilpasning af standardiserede psykologiske tests, skal det bemærkes, at tilpasning af tests ikke indgår i lovforslaget. Det kan dog oplyses, at Social- og Boligministeriet har modtaget resultaterne af forundersøgelsen, og at disse dels er offentliggjort, dels fremsendt til myndighederne i Grønland.

Der er på nuværende tidspunkt ikke taget stilling til, om og i givet fald hvordan tilpasningen skal igangsættes. Ministeriet kan i forlængelse heraf oplyse, at spørgsmålet skal drøftes med det grønlandske selvstyre og dette afventer afholdelsen af valg i Grønland og den efterfølgende regeringsdannelse.

I forhold til forslaget om oprettelse af et råd for grønlandske borgere, der mere generelt skal kunne høres og bistå med implementeringen af ILO-konventionen skal ministeriet bemærke, at det falder uden for rammerne af L 139.